

Guia docent

410103 - SFE - Societat, Família i Educació

Última modificació: 30/09/2021

Unitat responsable: Facultat d'Informàtica de Barcelona
Unitat que imparteix: 410 - ICE - Institut de Ciències de l'Educació.
713 - EQ - Departament d'Enginyeria Química.

Titulació: MÀSTER UNIVERSITARI EN FORMACIÓ DEL PROFESSORAT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA I BATXILLERAT, FORMACIÓ PROFESSIONAL I ENSENYAMENT D'IDIOMES (Pla 2009). (Assignatura obligatòria).

Curs: 2021 **Crèdits ECTS:** 4.0 **Idiomes:** Català

PROFESSORAT

Professorat responsable: Fernández López, Manuel

Altres: Perseguer Esteve, Maria Del Carmen
Gómez De La Torre, Aroa

COMPETÈNCIES DE LA TITULACIÓ A LES QUALS CONTRIBUEIX L'ASSIGNATURA

Específiques:

CEMG10. Relacionar l'educació amb el medi i comprendre la funció educadora de la família i la comunitat, tant en l'adquisició de competències i aprenentatges com en l'educació en el respecte dels drets i llibertats, en la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones i en la igualtat de tracte i no discriminació de les persones amb discapacitat.

CEMG11. Conèixer l'evolució històrica de la família, els seus diferents tipus i la incidència del context familiar en l'educació.

CEMG12. Adquirir habilitats socials en la relació i orientació familiar.

Genèriques:

CG2. Sostenibilitat i compromís social: valorar la complexitat dels fenòmens socials típics de la societat del benestar i ser sensible a la realitat social (plural, diversa i multicultural), per a facilitar la inclusió de tot l'alumnat i transmetre un compromís ètic i del dret a la diferència.

CG6. Aprenentatge autònom: detectar deficiències en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.

CG3. Comunicació eficaç oral i escrita: comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge i de l'elaboració del pensament, i participar en debats sobre temes educatius.

METODOLOGIES DOCENTS

La metodologia que s'utilitzi al llarg del màster vindrà determinada pel fet que el màster es desenvolupa en un sistema de semipresencialitat, és a dir, amb un nombre determinat d'hores destinades a la impartició de classes presencials i un altre nombre d'hores destinades al treball autònom de l'alumnat.

En qualsevol cas es pretén transmetre als alumnes que l'acte educatiu sigui una vivència engrescadora i fomentar el desenvolupament creatiu i imaginatiu de l'alumnat.

Metodologia per a les sessions presencials:

Caldrà organitzar les classes presencials en base a l'estructuració de la formació teòrica que l'alumne o alumna anirà adquirint i consolidant, per a aquelles activitats que impliquin la comunicació a un gran grup, o bé les aportacions dels components d'un gran grup.

Formació teòrica a partir de l'exposició per part del professor/a en gran grup (introducció del tema, presentació d'una situació pràctica breu, exposició dels continguts teòrics).

A les sessions presencials es procurarà utilitzar diferents suports tecnològics.

Introducció i orientació de l'aprenentatge de l'alumnat en l'aprenentatge dels continguts i l'assoliment dels objectius de l'assignatura.

Elaboració conjunta de conclusions significatives, especialment les que derivin dels treballs realitzats per l'alumnat.

Participació activa de cada alumne/a en el desenvolupament de les sessions de classe.

Treball de dinàmica de grups.

Es treballarà per a millorar el llenguatge expressiu i comunicatiu, tot emprant diferents materials (llibres de text, llibreta, llapis, pissarra, guix, revistes, material audiovisual i informàtic, fotografies, transparències...).

La millora del llenguatge expressiu es treballarà amb l'exposició oral dels treballs d'investigació.

Per millorar l'argumentació s'utilitzaran tècniques de simulació i d'anàlisi de casos pràctics i de debat.

Pràctica reflexiva, discussió en grup de diferents casos d'actuació real o fictícia de professorat en acció. Treure'n conclusions.

Es treballarà segons convingui des del conjunt del grup gran i de grup petit.

Metodologia per a les sessions no presencials:

A la part no presencial es destacaran l'estudi dels aspectes teòrics (amb una bibliografia orientada), la resolució d'exercicis i casos, i la realització de treballs. El treball de la part no presencial s'organitzarà en tasques individuals o en petit grup.

Formació teòrico-pràctica per mitjà de la resolució de casos pràctics i la seva contrastació en seminaris, en petit grup o individualment (anàlisi d'un cas pràctic i anàlisi d'un text teòric de referència).

Anàlisi i reflexió de diferents documents relacionats amb la temàtica, elaboració de treballs a nivell individual i de grup petit.

Facilitació del treball en equip.

Recerca de material per part de l'alumnat.

Elaboració de mapes conceptuals, resums, esquemes, síntesis.

Anàlisi de materials, casos pràctics, serveis, etc.

Elaboració de treballs d'investigació en petit grup i individualment.

Preparació de les sessions d'exposició oral individualment i en petit grup.

Els alumnes hauran de treballar en diferents suports tecnològics i es fomentarà l'ús de les noves tecnologies de la comunicació telemàtica, sense que sigui en detriment de la reunió, que aporta un valor afegit al treball en equip.

Metodologia conjunta de les sessions presencials i no presencials:

S'entén que en un sistema semipresencial és especialment important la correcció dinàmica de tot allò que l'alumnat duu a terme, especialment, allò que ha treballat o elaborat pel seu compte. La correcció dinàmica és, de fet, una de les millors eines per a l'avaluació formativa, que és alhora una magnífica activitat d'aprenentatge.

Raonament crític, fer autoavaluació de la pròpia actuació.

Correcció dinàmica d'exercicis i de treballs (en part en gran grup, en petit grup i individualment).

Raonament crític i coavaluació de les activitats exposades pels companys /companyes.

OBJECTIUS D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA

En acabar l'assignatura l'estudiantat ha de ser capaç de:

Adaptar l'educació prevista al medi en el qual es desenvolupen.

Comprendre la funció educadora de la família en relació a l'adquisició de competències i aprenentatges.

Conèixer els diferents tipus de famílies i la incidència del context familiar en l'educació.

Comprendre la funció educadora del/de la docent en l'educació en el respecte dels drets i llibertats.

Comprendre la funció educadora del/de la docent en l'educació en el respecte a la llibertats de drets i oportunitats entre homes i dones.

Comprendre la funció educadora del/de la docent en l'educació per a la no discriminació de les persones amb discapacitat.

Comprendre la funció educadora de la comunitat, cercar informació en relació a la concreció d'activitats que es duen a terme en la comunitat institucional (barri, municipi, comarca, ...) d'un centre docent determinat.

Establir relacions entre l'educació docent i l'educació de la comunitat quant a la inculcació del respecte dels drets i llibertats i la igualtat d'oportunitats per a tothom.

Adquirir habilitats socials i desenvolupar estratègies en la relació amb l'alumnat, professorat, famílies i altres agents socials.

Desenvolupar estratègies de relació amb les institucions comunitàries o altres organitzacions no institucionals pròpies del context educatiu d'un centre docent determinat.

HORES TOTALES DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANTAT

Tipus	Hores	Percentatge
Hores aprenentatge autònom	72,0	72.00
Hores activitats dirigides	4,0	4.00
Hores grup gran	24,0	24.00

Dedicació total: 100 h

CONTINGUTS

Habilitats socials del professorat

Descripció:

Verbals i no verbals. Afectives. Gestió de conflictes i mediació. Intel·ligència emocional. Actitud orientadora. Orientació acadèmica. Orientació personal. Teories motivacionals i motivació personal. Millora de l'autoestima.

Activitats vinculades:

Activitats 2, 3, 4.

L'educació en el respecte dels drets i llibertats i en l'equitat

Descripció:

L'educació en el respecte dels drets i llibertats a la societat i entre iguals. L'educació en la llibertat de drets i oportunitats entre homes i dones. L'educació en la igualtat de tracte i no discriminació de les persones. Coeducació. Educació inclusiva.

Activitats vinculades:

Activitats 2, 3, 4.

El paper dels diferents entorns no docents en el desenvolupament humà i en l'educació

Descripció:

L'entorn familiar (Funcions educatives de la família. Tipus de famílies. percepcions, vivències i actituds per part de les famílies. Habilitats socials del professorat en la relació i orientació familiar: Preparació de les reunions de curs adreçades a les famílies. Entrevistes personals tutor/a-famílies.). L'entorn social institucional extern al centre. (Institucions educadores: barri, municipi, altres... Institucions públiques relacionades amb l'educació: Benestar social, àrea de proximitat dels mossos d'esquadra, EAIA, etc. Plans educatius d'entorn i xarxes educatives. Estratègies d'intervenció en el context social institucional extern al centre.). L'entorn social no institucional extern al centre. (Entorns potencialment educatius. Entorns potencialment perillosos).

Activitats vinculades:

Activitats 1, 2, 3, 4.

ACTIVITATS

Introducció / Estils docents

Descripció:

Amb aquest tema i les activitats vinculades us proposem reflexionar sobre la vostra tasca docent actual o la que considereu en el vostre futur professional. També reflexionareu de manera sistemàtica sobre els reptes a la teva tasca docent diària i possible al futur. Es treballarà també la concepció del docent que va més enllà de la capacitació tècnica professional, i integra els aspectes emocionals i de responsabilitat social en un context de desenvolupament docent.

Competències relacionades:

CEMG12. Adquirir habilitats socials en la relació i orientació familiar.

CEMG10. Relacionar l'educació amb el medi i comprendre la funció educadora de la família i la comunitat, tant en l'adquisició de competències i aprenentatges com en l'educació en el respecte dels drets i llibertats, en la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones i en la igualtat de tracte i no discriminació de les persones amb discapacitat.

Dedicació: 9h 30m

Grup gran/Teoria: 1h 30m

Activitats dirigides: 1h

Aprenentatge autònom: 7h

Inclusió. Diagnosi i mesures

Descripció:

Aquest tema i les activitats associades es fonamenta en la lectura i discussió de documents fundacionals que aporten una visió integradora del que impliquen les polítiques educatives que considerin desigualtat social i inclusió.

Competències relacionades:

CG3. Comunicació eficaç oral i escrita: comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge i de l'elaboració del pensament, i participar en debats sobre temes educatius.

CG2. Sostenibilitat i compromís social: valorar la complexitat dels fenòmens socials típics de la societat del benestar i ser sensible a la realitat social (plural, diversa i multicultural), per a facilitar la inclusió de tot l'alumnat i transmetre un compromís ètic i del dret a la diferència.

CEMG12. Adquirir habilitats socials en la relació i orientació familiar.

CEMG10. Relacionar l'educació amb el medi i comprendre la funció educadora de la família i la comunitat, tant en l'adquisició de competències i aprenentatges com en l'educació en el respecte dels drets i llibertats, en la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones i en la igualtat de tracte i no discriminació de les persones amb discapacitat.

Dedicació: 12h

Grup gran/Teoria: 3h

Activitats dirigides: 1h

Aprenentatge autònom: 8h

Aspectes socio-emocionals

Descripció:

Aquest tema i les activitats associades es fonamenten en l'aproximació a la comprensió dels aspectes vinculats amb emocions i sentiments a l'aula. Els sentiments i les emocions estan molt presents a l'aula, i és important entendre que la carència o presència de determinats aspectes a l'alumnat (i al professorat) tenen un paper fonamental en els sentiments i les interaccions entre alumne-professor i alumne-alumne a l'aula. En aquest sentit, el professorat ha de tenir eines que l'ajudin a entendre aquesta complexitat inherent a la interacció alumne-professor, i així mateix aproximar-se a la integració de la mirada reflexiva que permet el coneixement de l'altre i d'un/a mateix/a.

Competències relacionades:

CG3. Comunicació eficaç oral i escrita: comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge i de l'elaboració del pensament, i participar en debats sobre temes educatius.

CG2. Sostenibilitat i compromís social: valorar la complexitat dels fenòmens socials típics de la societat del benestar i ser sensible a la realitat social (plural, diversa i multicultural), per a facilitar la inclusió de tot l'alumnat i transmetre un compromís ètic i del dret a la diferència.

CEMG12. Adquirir habilitats socials en la relació i orientació familiar.

Dedicació: 17h 20m

Grup gran/Teoria: 7h

Activitats dirigides: 1h

Aprenentatge autònom: 9h 20m

Educació del futur. Aspectes emergents

Descripció:

Aquest tema i les activitats associades inclouen una aproximació reflexiva sobre com es desenvoluparà l'educació del futur, i quins aspectes esdevindran els més importants i determinants des de una perspectiva de família, comunitat i societat. Inclou també els fonaments de l'escola democràtica.

Competències relacionades:

CG2. Sostenibilitat i compromís social: valorar la complexitat dels fenòmens socials típics de la societat del benestar i ser sensible a la realitat social (plural, diversa i multicultural), per a facilitar la inclusió de tot l'alumnat i transmetre un compromís ètic i del dret a la diferència.

CG6. Aprenentatge autònom: detectar deficiències en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.

CEMG10. Relacionar l'educació amb el medi i comprendre la funció educadora de la família i la comunitat, tant en l'adquisició de competències i aprenentatges com en l'educació en el respecte dels drets i llibertats, en la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones i en la igualtat de tracte i no discriminació de les persones amb discapacitat.

Dedicació: 9h

Grup gran/Teoria: 4h

Aprenentatge autònom: 5h

Educació del futur. Eines

Descripció:

Aquest tema inclou els següents enfocaments emergents: (1) Pedagogia sistèmica i família; (2) Comunitats d'aprenentatge; i (3) Fonaments del DUA; (4) Altres perspectives i eines emergents.

Competències relacionades:

CG6. Aprenentatge autònom: detectar deficiències en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.

CG2. Sostenibilitat i compromís social: valorar la complexitat dels fenòmens socials típics de la societat del benestar i ser sensible a la realitat social (plural, diversa i multicultural), per a facilitar la inclusió de tot l'alumnat i transmetre un compromís ètic i del dret a la diferència.

CG3. Comunicació eficaç oral i escrita: comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge i de l'elaboració del pensament, i participar en debats sobre temes educatius.

CEMG11. Conèixer l'evolució històrica de la família, els seus diferents tipus i la incidència del context familiar en l'educació.

CEMG10. Relacionar l'educació amb el medi i comprendre la funció educadora de la família i la comunitat, tant en l'adquisició de competències i aprenentatges com en l'educació en el respecte dels drets i llibertats, en la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones i en la igualtat de tracte i no discriminació de les persones amb discapacitat.

Dedicació: 11h

Grup gran/Teoria: 3h

Aprenentatge autònom: 8h

Resolució de conflictes

Descripció:

Aquest tema i les activitats associades inclouen les bases per: Analitzar i identificar les fonts dels problemes i conflictes; (2) Conèixer tècniques i estratègies per a la gestió de conflictes; (3) Resoldre problemes i conflictes aplicant els procediments adequats.

Competències relacionades:

CG3. Comunicació eficaç oral i escrita: comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge i de l'elaboració del pensament, i participar en debats sobre temes educatius.

CG6. Aprenentatge autònom: detectar deficiències en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.

CG2. Sostenibilitat i compromís social: valorar la complexitat dels fenòmens socials típics de la societat del benestar i ser sensible a la realitat social (plural, diversa i multicultural), per a facilitar la inclusió de tot l'alumnat i transmetre un compromís ètic i del dret a la diferència.

CEMG10. Relacionar l'educació amb el medi i comprendre la funció educadora de la família i la comunitat, tant en l'adquisició de competències i aprenentatges com en l'educació en el respecte dels drets i llibertats, en la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones i en la igualtat de tracte i no discriminació de les persones amb discapacitat.

CEMG12. Adquirir habilitats socials en la relació i orientació familiar.

CEMG11. Conèixer l'evolució històrica de la família, els seus diferents tipus i la incidència del context familiar en l'educació.

Dedicació: 16h 10m

Grup gran/Teoria: 4h

Activitats dirigides: 1h

Aprenentatge autònom: 11h 10m

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

Assistència participativa: 15%

Realització d'exercicis i lectures: 60%

Realització del bloc sinòptic: 25%

NORMES PER A LA REALITZACIÓ DE LES PROVES.

Es plantejaran activitats de caràcter individual, en petit grup i gran grup.

La preparació d'aquestes activitats es durà a terme majoritàriament fora de l'horari lectiu.
Totes les activitats proposades formaran part de l'avaluació continuada.

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:

- Gardner, Howard. Intel·ligències múltiples : la teoria en la pràctica. Barcelona: Paidós, 2019. ISBN 9788449336256.
- Sanmartí Puig, Neus. Avaluar per aprendre: l'avaluació per millorar els aprenentatges de l'alumnat en el marc del currículum per competències [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. departament d'Educació, 2010 [Consulta: 25/11/2021]. Disponible a: http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0024/fc53024f-626e-423b-877a-932148c56075/avaluar_per_aprendre.pdf.
- Albaigés, B.; Selva, M.; Baya, M. Infants, família, escola i entorn: claus per a un temps educatiu compartit: projecte Temps de barri, temps educatiu compartit [en línia]. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2009 [Consulta: 10/10/2018]. Disponible a: <https://www.fbofill.cat/sites/default/files/489.pdf>. ISBN 9788485557752.
- Cardús, S. El desconcert de l'educació: les claus per entendre el paper de la família, l'escola, els adolescents, els valors, la televisió ... i la incertesa del futur. 3a ed. Barcelona: La Campana, 2000. ISBN 8488791895.
- Subirats, J.; Albaigés, B. (coords.). Educació i comunitat: reflexions a l'entorn del treball integrat dels agents educatius [en línia]. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2006 [Consulta: 10/10/2018]. Disponible a: <https://www.fbofill.cat/sites/default/files/424.pdf>.
- Elzo, J. (Coord.); Laespada M.T.; Martínez, A. Models educatius familiars a Catalunya [en línia]. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2009 [Consulta: 11/02/2019]. Disponible a: www.edu21.cat/files/continguts/504.pdf. ISBN 9788469268575.
- Mèlich, J.C.; Boixader, A. (coords.). Els marges de la moral: una mirada ètica a l'educació. Barcelona: Graó, 2010. ISBN 9788478279258.
- Bisquerra, Rafael. Educación emocional y bienestar. Las Rozas (Madrid): Wolters Kluwer, 2008. ISBN 9788471978769.
- Bueno, David. Neurociencia para educadores : todo lo que los educadores siempre han querido saber sobre el cerebro de sus alumnos y nunca nadie se ha atrevido a explicárselo de manera comprensible y útil [en línia]. 4. Barcelona: Octaedro, 2017 [Consulta: 26/10/2021]. Disponible a: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/upcatalunya-ebooks/detail.action?docID=5809483>. ISBN 9788499219912.
- Marina, J.A. La recuperación de la autoridad: claves para la familia y la escuela. Barcelona: Debolsillo, 2014. ISBN 9788490623084.
- Comellas, M.J. Família i escola: compartir l'educació. Barcelona: Graó, 2009. ISBN 9788478276912.
- De Vicente, J. Escuelas sostenibles en convivencia: 7 ideas clave. Barcelona: Graó, 2010. ISBN 9788478279661.
- Asensio, J.M. El desarrollo del tacto pedagógico, o, la otra formación del educador. Barcelona: Graó, 2010. ISBN 9788478279036.
- Morin, E. La mente bien ordenada: repensar la reforma, reforzar el pensamiento. Barcelona: Seix Barral, 2000. ISBN 8432208531.
- Tort, A.; Collet, J. Escola, famílies i comunitat: la perspectiva imprescindible per educar avui. Barcelona: Octaedro, 2017. ISBN 9788499219172.
- Mèlich, J.C.; Palou, J.; Poch, C.; Fons, M. (coords.). La veu de l'altre: reflexions i experiències per educar en valors ètics. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, Institut de Ciències de l'Educació, 2000. ISBN 8489489467.
- Pujolàs, P. (ed.). Cap a una educació inclusiva: crònica d'unes experiències. Vic: Eumo, 2006. ISBN 8497661737.
- Cortina, A. La ètica. Barcelona: Paidós, 2013. ISBN 9788449328770.
- Collet, J.; Tort, A. Famílies, escola i èxit : millorar els vincles per millorar els resultats [en línia]. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2011 [Consulta: 25/11/2021]. Disponible a: <https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/t/s/a/3/g/9/7/e/a/555.pdf>.
- Bisquerra, Rafael. Educación para la ciudadanía y convivencia : el enfoque de la educación emocional. Las Rozas, Madrid: Wolters Kluwer España, 2008. ISBN 9788471979032.
- Barba, C.; Capella, S ... [et al.]. Ordinadors a les aules : la clau és la metodologia. Barcelona: Graó, 2010. ISBN 9788478279326.

Complementària:

- Marrase, J.M. La alegría de educar. Barcelona: Plataforma, 2013. ISBN 9788415750284.
- Bilbeny, N. Reglas para el diálogo en situaciones de conflicto. Madrid: Los Libros de la Catarata, 2016. ISBN 9788490971390.
- Pennac, D. Mal d'escola. Barcelona: Empúries, 2008. ISBN 9788497873253.
- Barrientos, J. Resolución de conflictos desde la filosofía aplicada y desde la mediación: manual formativo. Madrid: Visión Libros, 2011. ISBN 9788498869835.
- Essomba, M.A. Liderar escuelas interculturales e inclusivas: equipos directivos y profesorado ante la diversidad cultural y la inmigración. Barcelona: Graó, 2006. ISBN 9788478274246.
- Subirats, M. Coeducació, aposta per la llibertat. Barcelona: Octaedro Editorial, 2017. ISBN 9788499219189.
- Sánchez Tortosa, J. El profesor en la trinchera: la tiranía de los alumnos, la frustración de los profesores y la guerra en las aulas.

Madrid: La esfera de los libros, 2008. ISBN 9788497347181.

- Meirieu, P. Carta a un joven profesor: por qué enseñar hoy. Barcelona: Graó, 2006. ISBN 9788478274543.

- Calderó, A.; Oliveres, J.; Queraltó, J. Com som?: un mètode per conèixer a fons la gent que ens envolta. Barcelona: Barcanova, 2017. ISBN 9788448943028.

- Meirieu, P. Frankenstein educador. Barcelona: Laertes, 1998. ISBN 9788475843490.

- Slee, R. La escuela extraordinaria: exclusión, escolarización y educación inclusiva. Madrid: Morata, 2012. ISBN 9788471126764.